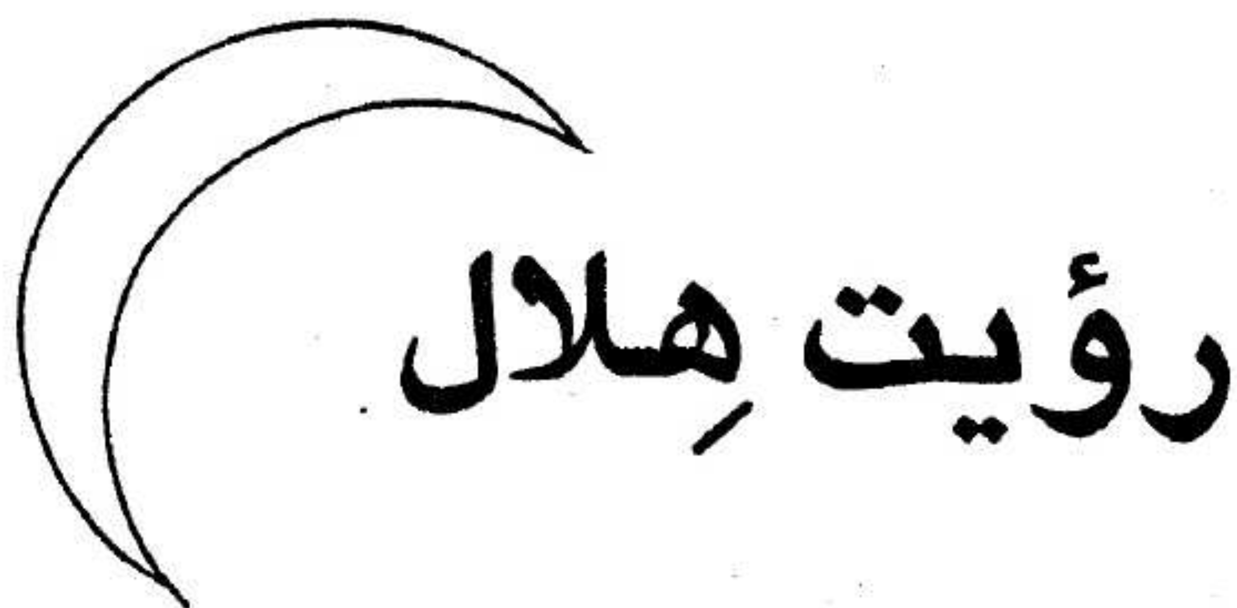
تحقیقی پیرامون مسئله

رؤیت هلال

واتحاد مسلمین درحکم ماه رمضان وعید فطر

بنام خدا

حکم رؤیت هلال ماه در اسلام

مقدمه : دین اسلام اکمل و خاتم ادیان ومانند سایر مکتبهای اللهی مبنایش بر توحید می باشد، یعنی اعتقاد به وحدانیت صانع متعال در نظام آفرینش واز همه مهمتر ایجاد وحدت مسلمانان وبرقراری برادری وبرابری بین آنان است .

اسلام بالاترین وظایف مسلمانان را اتحاد واتفاق شمرده وآنها را یک اُمت دانسته ومیفرماید « هر آینه امت اسلام ، امت واحد است که درآن اختلاف نیست من پروردگار شمایم ، پس مرا بپرستید»(۱)

سپس برای تحقق مفهوم امت واحد دستور میدهد که: «همگی بریسمان خدا (قرآن) چنگ بزنید ومتفرق نشوید ویادکنید نعمت های خدارا هنگامیکه با هم دشمن بودید وخداوند بواسطه دین اسلام قلب هایتان را بیکدیگر مهربان کرد و باهم برادر شدید.»(۲)

ودرآیه‌ای دیگر جهت جلوگیری از نفاق وتفرقه وگرایشهای حزبی وفرقه‌ای میفرماید:

«مانند کسانی نباشید که دین و امت واحد خودشان را متفرق ساختند و هرفرقه‌ای از پیشوالی پیروی کردند وبه آنچه که داشتند خوشنود شدند.»(۳)

لذا درآیه‌ای دیگر برای چنین کسان وعده عذابی بزرگ داده میفرماید:« مانند کسانیکه فرقه‌فرقه شدند واختلاف کردند نباشید بعداز آنکه دلیل ها برایشان آمد .برای آنهاست عذابی بزرگ »(۴)

۱- انبیاء: ۹۲
۲- ال عمران : ۱۰۲
۳- روم : ۳۲
۴- آل عمران : ۱۰۳

بنابرنص صریح قرآن ، اختلاف وتفرقه در دین مستلزم عذاب عظیم بوده واز گناهان کبیره محسوب میشود.

خداوند جهت زدودن هر گونه اختلافی که منجربه تفرقه شود فرموده :« و آنگاه که درچیزی اختلاف کردید پس حکمش باخداست »(۱)

با توجه به‌آیات مذکور ، اساس اتحاد واتفاق بین مسلمانان ورهائی آنها از فساد وظلم وتفرقه : قرآن ، است که پایه و شالوده آن برتوحید و وحدت امت مسلمان می باشد.

یکی از موارد اختلاف بین امت مسلمان ، مسئله استهلال درماه مبارک، رمضان وشروع صیام وبرگزاری عیدفطر است که تاکنون بهانه‌ای برای طرح اختلاف ونیز جبهه گیری ومرزبندی مذهبی بین دوفرقه شیعه وسنی بوده وبیشترین بهره ومنافع از اینگونه اختلاف نصیب دشمنان اسلام شده‌است .

لذا تحقیق درملاک رؤیت هلال و اقامه دلایل براینکه دیدن هلال اختصاص به افق فرد مکلف ندارد وادعا براین اصل که هر جا ماه دیده شود وبه‌اثبات برسد برای آفاق ومناطق دیگر نیز حجت است یکی از وظایف هر فرد مسلمانی می باشد که باید تحقیقاً به‌آن توجه شود .هدف مادراین مقاله کوتاه، بررسی فشرده و مختصر دررؤیت هلال بعنوان ملاک وروزه‌داری است بابیانی ساده وروشن از دیدگاه

کتاب سنت اجماع علم وعقل

تذکر این مطلب ضروریست که ما بهیچ وجه اراده طرفداری از مذاهب اهل سنت ویا شیعه را نداریم، بلکه آنچه مورد نظر است ارائه حکم خداوند وبیان حقیقت موضوع ودادن آگاهی وشناخت از مطلب تحقیقی به محققان وایجاد اتحاد واتفاق بین مسلمانان وبالاخره انجام

۱- شوری : ۴۲

وظیفه الهی است تاشاید این جزوه حاضر مقدمه وفتح بابی باشد برای اندیشمندان وجویندگان حق درکلیه مسائل مورد اختلاف مذاهب وفرق بامید روزیکه مسلمانان جهان چون یک تن واحد توجه جهانیان را به اسلام واحکام نجات بخش ان بعنوان تنها کلید مشکلات ومعضلات اخلاقی واجتماعی واقتصادی جلب نموده وبرای ساختن جامعه‌ای اسلامی پیشقدم گردند.انشاءا..

«اراده ندارم جز اصلاح بقدر استطاعتم ونیست توفیق من مگر بخدا براو توکل می کنم وبسوی اوبازگشت مینمایم»:قرآن کریم:

رؤیت هلال از نظر قرآن

۱- خداوند درمسئله هلال ماه میفرماید:

«سئوال میکنند از تو ای پیامبر از هلال ها،بگو تیین اوقاتست برای همه مردم وایام حج»(۱)

خداوند ملاک شناخت اوقات رابرای بعضی عبادات در دوران سال بر طبق میزان هلالها مشخص نموده،همانطوریکه انجام مراسم حج رابرای مسلمانان دریک زمان خاص قرارداده عبادت روزه را هم دریک وقت معین تعیین نموده‌است بنابراین آیه سرزمین حج (مکه) بعنوان مبدأ مشترکی درعبادات حج و روزه برای همه مسلمانان خواهد بود، وچون کلمه ناس در آیه اسم جمع است یعنی برای همه مردم چه دور وچه نزدیک باشند رؤیت هلال مکه حجت است

۱- بقره: ۱۸۵

وکفایت خواهد کرد.

از حضرت صادق (ع) درتفسیر قول خدای عزوجل سئوال شد، فرمودند :

« هلالهابرای تعیین وتشخیص وقت روزه داری وافطار روزه وحج مردم است » (۱)

علامه حلّی درفصل هفتم ازکتاب صوم : تذکره الفقها می گوید:

(وقتی خدای تعالی میفرماید: از تو درباره هلال ها سئوال می کنند... دلالت برآن دارد که خداوند عزوجّل هلال را در شناسائی وقت حج وسایراموریکه وقت درآنها شرط است معتبر دانسته مانند عدهٔ طلاق وعدهٔ وفات و غیراینها، وهمه مسلمین از عهد رسول خدا تازمان مابراین عقیده متفق بوده‌اندکه هلال را معتبربدانند ودررؤیت آن سعی واهتمام نمایند . رسول خدا خودنیز متصدی رؤیت هلال می گشت وقبول شهادت بر استهلال را جزء قانون اسلام مقرر فرمود ونیز حکم کسی راکه درشهری از شهرها شهادت بدیدن هلال دهد یا از خارج شهر خبر رؤیت رابیاورد تشریع فرمود ومعلوم گردانید) قسمتی از سخن علامه

۲- دومین آیه از قرآن کریم

« ماه رمضان ماه ایست که قرآن درآن نازل شده و هدایت و روشنائی برای مردمان وجداکننده حق از باطل است . پس کسیکه این ماه را حاضر (شاهد) بود باید روزه بگیرد»(۱)

بر طبق این ایه شریفه حکم رؤیت هلال تقلیدی نیست وبه فتوای مرجعی ثابت نمیشود.بلکه موضوعیست تحقیقی وکلمه (شَهِدَ) درآیه یعنی حضور با علم وآگاهی وهشیاری میباشد . پس بر هر فرد مسلمان لازم و واجب است درمورد رؤیت هلال و اثبات اول و آخر ماه رمضان تحقیق نمایدوبادلیل قاطع روزه دارشود وهمراه با مسلمانان جهان افطار نماید. وبقول علامه

۱- تهذیب

رؤیت هلال[1] اصلی از اصول دین است که بالضروره و بطور قاطع از شرع رسول خدا(ص) ثابت و معلوم است. (۱) ازاین گذشته حکم رؤیت هلال درقرآن به لفظ عام گفته شده است ،بدون قید وشرط واگر افق مختلف شرط رؤیت هلال می بود بر شارع مقدس لازم می آمدبر هر افقی دستوری صادر نماید ویا پیامبر حدود ومیزان وملاکی برای هر افق مقررمیفرمود چون حرمت روزه در عید فطر مسلم است.

سُنّت در رؤیت هلال

روش رسول خدا بعنوان بهترین طریقه برای رسیدن بحق و تبیین آیات قرآن است که آنرا سنت می نامند.

قرآن میفرماید« محققاًبرشماست که از بهترین طریقه بهرسول‌خدا اقتداءنمایید»

۱- در سنت پیامبر استهلال یکی از دستورات است که امروزه با علم و تکنیک بآن عمل می کنند. حدیث زیر از پیامبر اکرم (ص) روایت شده‌است.

صُوموالرویته وافطروالرویته(۲)

روزه بگیرید بادیدن هلال وافطارکنید با دیدن هلال

۱-فصل هفتم ازکتاب صوم

۲- تهذیب .مسلم -ابن ماجه

۴- تهذیب: وافی از قول علی (ع)
این حدیث بخوبی بیان میدارد که هر کس از مسلمانان رؤیت هلال کرد برای دیگر مسلمانان حجت خواهد بود، زیرا (رویت) اسم مصدر است وبمعنای دیدن می باشد،بنابراین هر کس درهرکجا هلال را ببیند کفایت خواهد کرد . نادیده گرفتن این ایات واحادیث سبب می شود که مردم ناآگاهانه روز اول رمضان را افطار کرده وروز عید فطر را روزه گرفته ومشمول کلام رسول خدا(ص) شوندکه فرمود:

(مَنْ اَلْحَق فی رمضان یوماً من غیره متعمداً فلیس بمومن بالله ولا بی)(۱)

یعنی کسیکه عمداً یک روز از غیر رمضان رابه رمضان ملحق نماید نه به خدا ایمان داشته ونه بمن.

احادیث و روایات در رؤیت هلال :

۱ - از حضرت علی (ع) روایت شده: هرگاه هلال را ببینید افطار کنید یا آنکه اگر شاهد عادل از مسلمین به رؤیت هلال شهادت دهد. (۲)

۲- شیخ طوسی از قول راویان نقل میکند که از امام صادق (ع) راجع به هلال رمضان پرسیده‌شد که ۲۹ روز ازماه شعبان میگذرد وابرمانع استهلال می گردد.
تکلیف چیست ؟ حضرت فرمودند روزه مگیر مگر آنکه ماه دیده شود، پس اگر اهل شهری دیگر شهادت دهند که درآن شب ماه رادیده‌اند، قضای آن روزه رابگیر.(۳)

۳- شیخ طوسی از امام صادق (ع) روایت کرده که درقنوت‌نماز عید فطر دربین تکبیرها ۹ بارمی گوئیم.

۱ - تهذیب ، وافی از قول علی علیه السلام

۲- تهذیب - استبصار

۳- تهذیب

(اللهم اهل الكبرياء والعظمه ... اسألك بحق هذا اليوم . الذى جَعَلتهُ للمسلمين عيدا) (۱)
خدایااز تو مسئلت می کنم بحق این روز که آنرا برای همه مسلمانان عید قراردادی ... این دعای نماز عید فطر روشن میسازدکه عید فطر برای همه مردم مسلمان کره زمین دریک روز خواهد بود بدلیل (هذااليوم).

۴- امام سجاد(ع) در صحیفه سجادیه در دعای عید فطر واضحی میفرماید:
(اللهم اَنَّهذا يومٌمباركٌ وميمون و المسلمون فيه مجتمعون فى اقطار ارضك)
خدایا این روز مبارک ومیمون که دراین روز همه مسلمین اجتماع می کنند ودرتمام اقطار زمین تو:
این دعا بتمام مسلمین اعلام میدارد که شروع و اتمام ماه رمضان درتمام اقطار عالم یکی است .

۵- ابی الجارودگفت ازامام باقر(ع) شنیدم که فرمود : روزیکه مردم (اهل تسنن) روزه میگیرند تو نیز روزه بدار وروزیکه مردم افطار میکنند توهم افطار کن ، زیرا خدای عزوجل هلال ها را سر رسید وقت عبادات از حج وصیام وفطر وغیره قرار داده است .) (۲)

اثبات هلال به شهادت عدلین

چون شارع مقدس شهادت بینه را حجت شمرده، لذا به شهادت دو شخص عادل رؤیت هلال اثبات می شود . شهادت دو مسلمان در سنت پیامبر مبتنی (دلیل) برروبت است .

۱ - شیخ طوسی و شیخ مفید

ازابی عبدالله علیه‌السلام روایت کرده‌اند که حضرت فرمود(بادیده شدن هلال روزه‌بگیروبادیده شدن‌آن‌افطارکن و هرگاه دو شاهد عادل درنزد تو شهادت دهند روزقبل ماه را

۱- تهذیب
۲- تهذیب

دیده‌اند دراین صـــورت روزی راکه افطار کرده‌ای قضا کن) (۱)

۲- شیخ طوسی بوسیله راویان از ابی عبدالله روایت کرده که از حضرت صادق (ع) درباره روزه قضاء رمضان سئوال شد، وی پاسخ داد (قضا مکن آنرا جز آنکه دو شاهد عادل از جمیع اهل نماز شهادت دهند که چه روزی اول ماه بوده‌است (۲)

کلام حضرت صادق (ع) «من جمیع اهل الصلوه» صریح است که این دو شاهد برهر مذهبی که‌باشند شهادتشان مقبول وعدالتشان قابل قبول است . می بینیم که غالباً درکشورهای عربی ، هلال ماه رمضان وشوال رؤیت میشود ولی ماآنرا نادیده گرفته وروز اول رمضان را افطار واول شوال که‌روز عید فطر است را روزه گرفته‌ایم ومردم نیز بحکم تقلید باین کار معصیت آمیز وادار شده‌اند. درصورتیکه درموضوعات تقلید وجود ندارد.

۳- علامه می گوید : دلیل ما از اخبار کثیره اینست که آنروزیکه دربعضی بلاد ماه دیده‌شد، ماه رمضان است ودرمکان هائیکه ماه دیده نشده به شهادت شهود، رمضان است پس روزه آن روز درهمه جا واجبست زیرا خدای متعال فرموده« هرکس دراین ماه شاهد بود باید روزه بگیرد»(۳)

امّا شرط عدالت را از زبان حضرت علی (ع) بشنویم :

(بدان که مسلیمن عادلند،مگر کسی که بعنوان حدّ تازیانه خورده یا کسیکه بشهادت دادن دروغ معروف شده ویا کسیکه مرتکب کبیره شود وتوبه او ثابت نگردد.(۴)

۱-تهذیب مقنعه
۲-تهذیب
۳- منتهی المطلب
۴-کافی - تهذیب درباب آداب الحکم

بهانه بعضی از مغرضین:

از مدتها قبل بعضی از معترضین به وحدت رؤیت هلال می گفتند که چون علماء شیعه راه به رصد خانه‌های اهل تسنن ندارند ازاین جهت که رؤیت هلال برایشان ثابت نمی شودتکلیف پیدا نمی کنند. امروزه این مسئله با تشکیل حکومت مذهبی د رایران قابل حل است ومیتوانند با فرستادن نماینده‌ای به رصدخانه‌های کشورهای اسلامی این بهانه رابرطرف کنند وراه رابرای رؤیت هلال بگشایند. درثانی وقتی کشورهای متعدد جهان رؤیت هلال را اعلان نموده‌اند ومی دانیم اهل سنت مقیّد به صیام و فطرند و نسبت به احکام خود کمال دقت رامعمول میدارند. چگونه یقین به رؤیت هلال از طرف آنها راپیدا نمی کنیم. مگر دراخبار متواتره خاطر نشان نشده که شهادت همه مسلمین وهمه اهل نماز معتبر است. بعلاوه قرآن بما می آموزد «دشمنی با قومی سبب نشود که بعدالت رفتار نکنید»(۱)

اگر گذشتگان براثر خصومتها وبابهانه روایت ضد قرآنی (خذماخالف العامه) اتحاد واتفاق مسلمانان را ضایع نموده ودشمن رابرما مسلط کردند.

امروزه باید با قدرتی که از حکومت کسب کرده‌اید جبران گذشته را بنمائیدوپایه گزار اتحاد واتفاق مسلمانان جهان شوید ودست دشمن دین رابرای همیشه قطع کنید.

نظرات علماء مشهور مبنی بریکسان بودن اول وآخر ماه درجهان:

۱- فتوای بعضی از رسائل عملیه مؤید اینست که رؤیت هلال در هر نقطه‌ای به ثبوت رسید برای سایر مناطق ونقاط چه دور وچه نزدیک حجّت می باشد.(۲) بشرآنکه دو شهریا دو مملکت درشب حتی بمقدار کمی باهم مشترک باشند.(۳)

۱- مائده: ۱۲

۲- فتوای آیت‌ا.. خوی ضمیمه جزوه

۳- باتوجه به نقشه شماره ۱ جدول ساعات در جهان، ایران ونیویورک درامریکا با فاصله زمانی ۸ ساعت درشب مشترک هستند

بنام خدا

۱/۸/۳۵۲

حضرت آیت الله خوئی اعلی الله مقامه الشریف

سؤال: فتوای آن جناب که در رسائل مکتوب است اینست که رؤیت هلال در هر منطقه از نقاط کره زمین برای تمام بلاد تحت حکومه مسلمین باید همان را مورد عمل قرار دهند استدعا میشود مرقوم فرمائید طریق اثباتش چیست آیا وقتی از طریق رادیو نماز عید مکه و مصر و عراق و رؤیت پخش شود و رادیوی آنجا اعلان کند که مثلاً امشب هلال دیده شده و فردا اول رمضان یا شوال یا ذی الحجه است کفایت می کند و موجب علم و تکلیف او است یا خیر. جواب مورد حاجت است.

برادر

بسمه تعالی

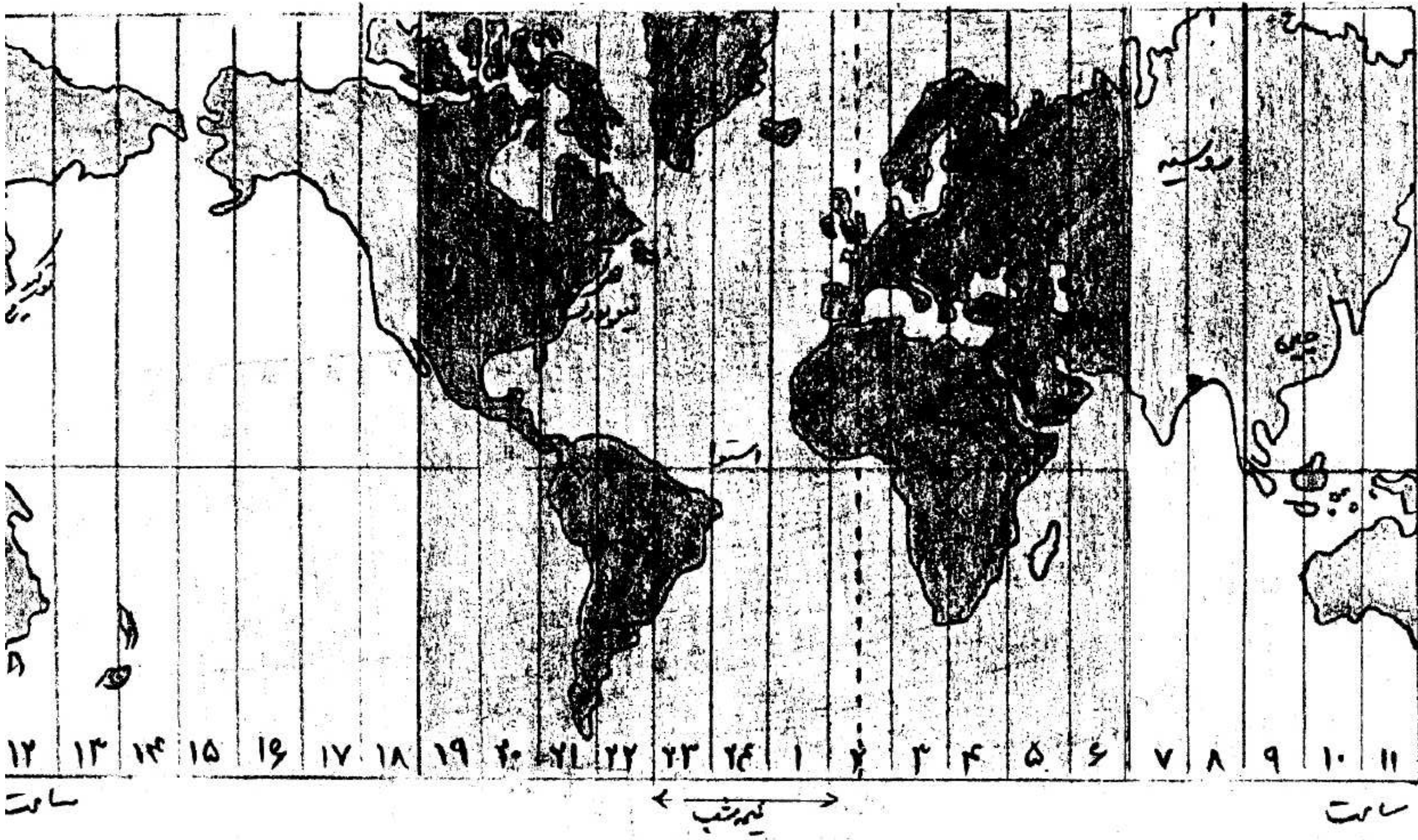
بلی اگر موجب علم و اطمینان شود کفایت میکند ولی اصل این حکم بشرط آنست که بلاد رؤیت با دیگری در شب ولو فی الجمله مشترک باشند والله العالم

۱۳ ذیقعده الحرام

۹۴

تصویر شماره ۱ کشور ایران با تمام کشورهای عربی وحتی آمریکا درشب مشترک هستند

۲- شیخ طوسی گفته است همانطوریکه درقنوت نماز عید که ۹ مرتبه تکرارمی کنیم (اسئلک بحق هذا الیوم .الذی جعلته للمسلمین عیدا) چون (اَلمُسلِمین) إفاده عام دارد، یعنی این روز عید فطر واضحی (عیدقربان) رابرای تمام مسلمانها عید گردانیدی ، درصورتیکه می بینیم گروهی از مسلمانان روز قبل را عید گرفته یافرقه‌ای روزبعد را عید می دانند.

این قنوت خود بتمام مسلمین اعلام می دارد که روز عید درهمه بلاد یک روز است . (۱)

۳- علامه درکتاب تذکره گفته‌است : قول بعضی از علماء ما اینست که حکم همه بلاد یکی است ، پس هرگاه هلال درشهر ی رویت گردد، حکم اول ماه رادارد ، این حکم درجمیع اقطار زمین جاری ونافذ است وهمه بلاد دراین حکم مساوی هستند چه شهرها بهم دور باشند وچه نزدیک.

۴- صاحب جواهر درکتاب صوم جواهر بعد از استهلال می گوید: درهرجا هلال دیده شد برای همه جا حجت وتکلیف آور است وفرق بین افق ها نیست :

۵- فقهائی مانند شیخ یوسف بحرانی درحدائق الناضره

محدث کاشانی	در	وافی
شیخ مفید	در	مقنعه
شهید ثانی	در	مسالک
فخرالمحققین	در	شرح قواعد
نراقی	در	مستند الشیعه کتاب صوم

براین عقیده‌اند: که هرگاه اهل شهری هلال را رؤیت کنند روزه برجمیع مسلمین لازم و واجب می گردد.

۱- تهذیب

علم وعقل دراستهلال

۱-تواتر وشیاع دررؤیت هلال:

هرگاه شیاع(۱) افاده علم کند، مبتنی بررؤیت است یعنی وقتی چند رادیو از چند کشور مسلمان رؤیت هلال راتأییدکنند، اتفاقشان برکذب محال است وشیاع وتواتر تحقق یافته ودیگر عدالت هم شرط نیست ، زیرا شیاع حکم شرع است وهم نوعی از تواتر محسوب میشود که بوسیله آن علم به رؤیت حاصل می گرددو تکلیف آور است البته شیاع درموضوعات معتبراست نه دراحکام خدا.

۲- استهلال برمبنای نجوم:

گفته منجم گمان و مظنه است : قرآن کریم از ظن وگمان منع شدید کرده ومیفرماید« بدرستیکه ظن وگمان تو را از حق بی نیاز نمی کند»(۲)

آنچه از سنت واحادیث برمی آید اعتباری به قول منجمین نمی باشد ، پس بحساب تقویم روزه برمردم واجب نمی شود. زیرا شارع مقدس روزه رابر علامتی منوط ساخته که همیشه ثابت است وهرگز تغییر نمی کند و در اختیار همگان قراردارد وآن دیدن هلال ماهاست .

شیخ طوسی با راویانی از ابی عبدالله (ع) روایت کرده که: روزه رمضان به رؤیت هلال واجب می گرددنه گمان ومظنه چون گاهی ماه رمضان ۲۹ وگاهی ۳۰ روزاست : (۳)

ونیز از قول حضرت علی (ع) فرموده که روزه بدار.........وبرحذرباش از پیروی شک ومظنه(۴)

۱-شیاع:شیوع: یعنی همگانی شدن
۲- بقره: ۱۸۷
۳- تهذیب
۴- استبصار

گفته منجمان منضبط وبی تخلف نیست وحتی همین چند سال اخیر درایران اختلافی درتقویم ماههای قمری و تعیین عید فطر رخ داده که سئوال برانگیز بوده‌است . ناگفته نماندکه اگر مبنای علم نجوم مبتنی بر قواعد ریاضی ومحاسبات دقیق و دستگاههای مجهز نجومی وکامپیوتری باشد، امکان دارد دانشمندان نجوم ، زمان خروج ماه را از تحت الشعاع مشخص نمایند . با اینحال قاعده کلی رؤیت هلال همیشگی وبرای همگان معتبر و پابرجا خواهد بود.

۳- مرز بندی دراستهلال

مرز دوکشور باعث اختلاف دررؤیت هلال نمی شود.و هرگز شارع مقدس برای احکام دین مرز قائل نشده واحکام برای تمام مسلمانان یکسان ویکنواخت است .

مثلاً : چطور ممکنست دومرزبان ایرانی وعراقی در دو طرف خط مرزی با اختلاف وفاصله زمانی یک الی دو روز از یکدیگر روزه بگیرند یا افطار کنند؟ درصورتیکه شاید کیلومتری با یکدیگر فاصله نداشته باشند.

درحالیکه ازیک شهر شرقی مانند مشهد تایک شهر غربی مانند ارومیه که حدود هزار کیلومتر فاصله دارند باید دریک روز روزه گرفته ویا دریک روز افطار کنند!!!. فقهائیکه حدود مرزی کشوررا ملاک رؤیت هلال گرفته‌اند ومی گویند اگر دریکی از شهرهای ایران هلال رؤیت شدبرای کل شهرهای ایران ملاک است چگونه قضاوت می کنند، که اگر درآبادان هلال اول رمضان دیده شد درخراسان که حدود پنجاه دقیقه باآن اختلاف افق دارد مردم بایدروزه بگیرند ولی هرگاه در بصره ماه دیده شود ودرآبادان رؤیت نگردد بااینکه فقط دوسه دقیقه اختلاف افق بیشتر ندارند اعتنا به‌آن رؤیت ننمایند!!! آخر مگر امکان دارد برای افقی مرز قائل شوند وحکمی را در این چهار چوبه مرزی منحصر نمایند بعلاوه مرزهای جغرافیائی هر مملکت بوسیله حاکمان آن ایجاد شده وهیچگونه تغییری درحکم رؤیت هلال بوجود نخواهد آورد واصلاً اسلام مرز ندارد وهمه مسلمانان درتمام ممالک اسلامی دراینمورد یکسانند و چون

حکم خدا درباره روزه قطعی است وتعیین شرط افق که‌بآن اضافه‌نموده‌اند ظنی است لذا ظن وگمان باطل است وتکلیف آور نیست .

۴- تفاوت بین افق خورشید وافق ماه درعبادات

کسانیکه می گویند: همانطوریکه برای اداء نماز افق محل خودمان شرط است . همینطور برای استهلال هم افق منطقه خود را ملاک قرارمیدهیم،نظریه نادرستی را ارائه میدهند زیرا : ضمن اینکه قیاس درحکم شرع باطل است بدلایل زیر افق خورشید با افق ماه هم قابل قیاس نیست:

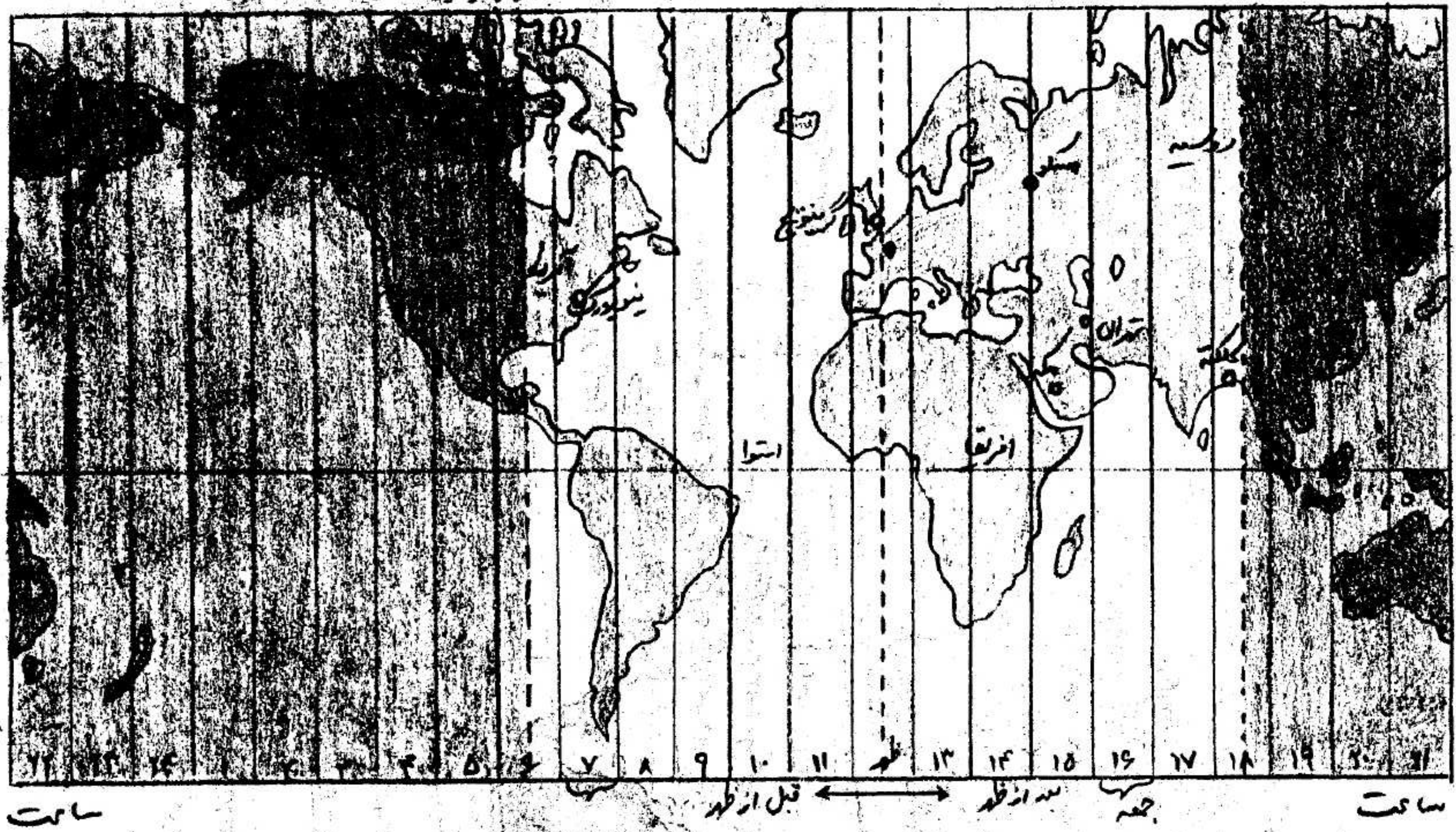
الف : یکدوره افق خورشیدی نسبت به زمین ۲۴ ساعت است در صورتیکه یکدوره افق ماه نسبت به زمین حدود ۳۰ روزاست .

ب : افق خورشیدی از گردش زمین بدور خودش ایجاد میشود. درصورتیکه افق ماه ازگردش ماه بدور زمین بوجود می آید.

ج: درافق خورشیدی وقت خواندن نمازها نسبت به وقت روزه مضیّق است که اگر بتأخیر بیفتد نماز منقضی میشود . درصورتیکه در افق ماه وقت روزه نسبت به نماز موسّع است ودر ۲۴ ساعت قضا شدنی نیست .

د: یک جزء از نمازهای یومیه نماز صبح است که وقت آن فقط در۱/۵ ساعت یعنی از اذان صبح تاقبل ازآفتاب که حتی دوکشور درنماز بایکدیگر مشترک وهم افق نیستند . درصورتیکه یک جزء ماه صیام یک شبانه‌روز است که همه کشورهامیتوانند با هم در شب یا روز وجه مشترک درافق داشته‌باشند باتوجه به نقشه شماره ۲ تعیین ساعات کشورهای جهان : وقتی درتهران ۳ بعدازظهر روز جمعه است درنیویورک ساعت ۷ صبح روز همان جمعه‌است پس میتواند دوکشور دردوطرف کره زمین از نظر افق ماه هم افق باشندولی هرگز نمی توانند از نظر افق خورشید یک افق داشته باشند .بدلایل مذکور نمی توان افق خورشید راباافق ماه مقایسه

تصویر شماره ۲

نمود واین قیاس شرعاً وعقلاً وعلماً پذیرفته‌نیست.

۵- استهلال درکشورهای اسلامی

نحوهٔ رؤیت هلال دربعضی ازکشورهای اسلامی مانند حجازبر طبق یک اسلوب ونظام خاص وتکنیک جدید با استفاده از تلسکوپ در رصد خانه های مخصوص انجام میشود وهرماهه نمایندگان مذهبی اهل تسنن درمحل رصدخانه هلال را رؤیت کرده ودرنزد قاضی القضات شهادت میدهند آنگاه قاضی القضات بدولت امر باعلان رؤیت میکند ودستورانتشار آن دررسانه‌های عمومی صادر می گردد.برای این کار حتی اداره مخصوص رؤیت هلال ترتیب داده‌اندکه زیر نظر وزارتخانه‌ای می باشد ولی درایران تاکنون باین امر مهم شرعی وحکم خدا، توجه نشده‌است امیداست هرچه زودتر مسئولان مملکتی عنایتی مبذول فرمایند.

٦- نمایش هلالهای ماه درگردش یکماهه (تصویر ۳-۴)

درتصویر هلالها وباتوجه به نقشه جغرافیای کره زمین کشور ایران در نزدیک مدار رأس السرطان قرار گرفته است وروبت مردم نسبت به هلال شب اول ماه بطورمایل وبا فاصله زیادتری انجام می گیرد درنتیجه هلال شب اول دربیشتر نقاط ایران قابل رؤیت نیست بعلاوه مشکل وعارضه خارجی مانند اوضاع جوی یا اراضی مثل وجود ابر یا کدورت هوا وغلظت بخارات سبب می شود که هلال باریک شب اول رؤیت نگردد. حتی درکشورهای استوائی که کمترین ومستقیم ترین فاصله رابا هلال دارند درهنگام غروب درمغرب فقط بمدت چند ثانیه که هلال از تحت الشعاع خارج می شود قابل رویت است ، بهمین علت .کشورهائیکه درمحدوه فوق مدار رأس السرطان ونزدیک به مدار ۶۰ درجه قرار دارند مانند سوئد - نروژ - هلند - دانمارک وآلاسکا هر شش ماه هم نمی توانندماه را کامل ببینندواصلاً رویت هلال درآنجا تایکهفته برایشان امکان پذیر نیست . لذا این قبیل کشورها باید به کشوری که درمحدوه خط

تصویر ۳

سمت تابش خورشید

ماه شب بیست یکم

هلال شب بیست وششم

ماه شب هجدهم

ماه در تحت الشعاع قرار دارد

ماه از تحت الشعاع خارج شده

هلال شب اول

کره زمین

هلال شب پانزدهم (بـــدر)

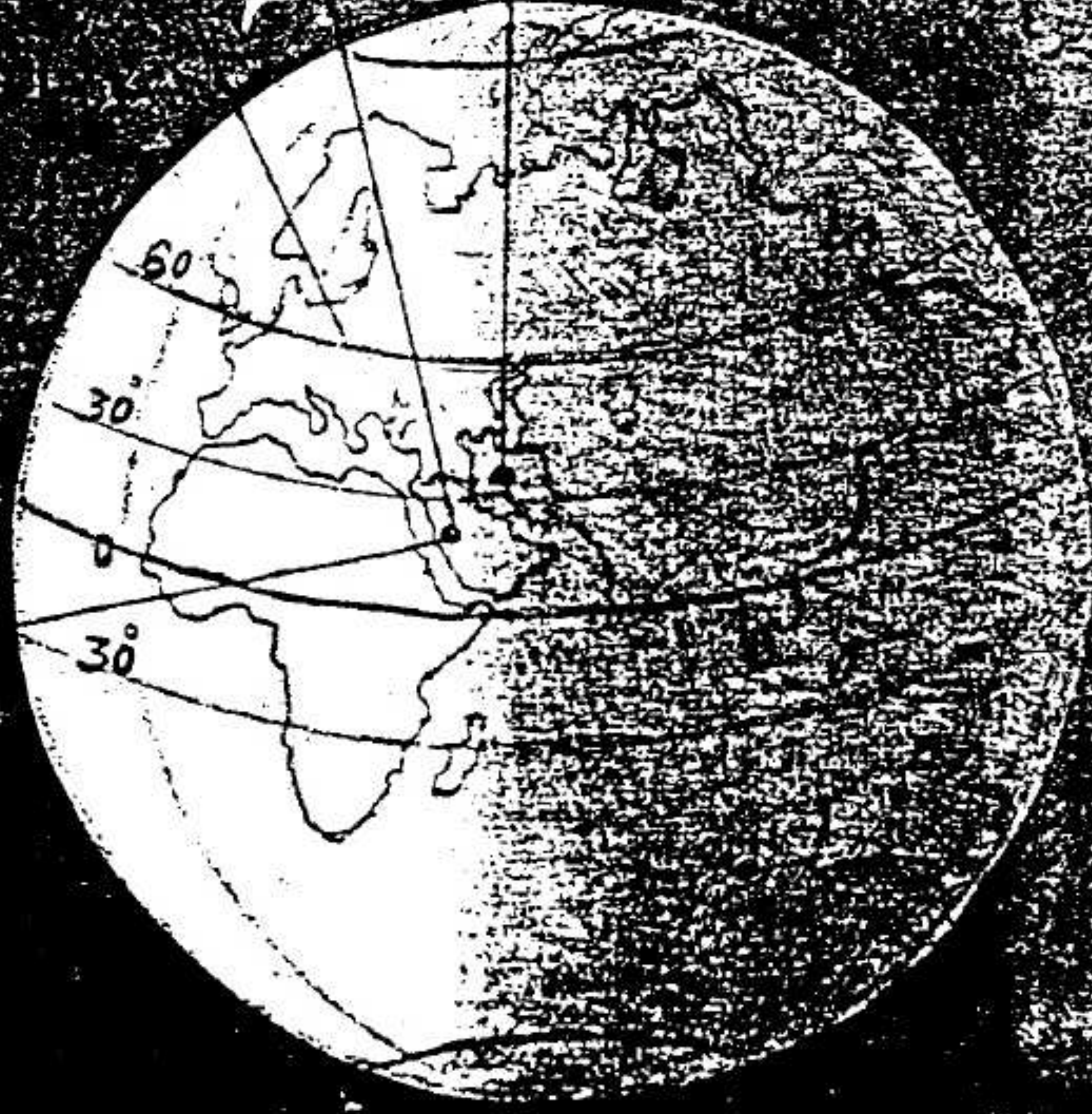
هلال شب سوم

هلال شب دوازدهم

هلال شب هفتم

تصویر هلالهای ماه بدور زمین در یك دوره یکماهــــه

با توجه به تصویر زیر وقتیکه اول مغرب در مکه هلال از تحت‌الشعاع خارج شده و قابل رویت است
در تهران از وقت مغرب گذشته و هلال شب اول افول کرده و قابل رویت نیست

دانمارک وآلاسکا هر شش ماه هم نمی توانندماه را کامل ببیندواصلاً رویت هلال درآنجا تایکهفته برایشان امکان پذیر نیست . لذا این قبیل کشورها باید به کشوری که درمحدوه خط استوا قرارگرفته اقتداء نمایند وزمان عبادت روزه خود را تعیین کنند که بهترین این مکان ها میتواندمکه قبله گاه مسلمانان جهان باشد.

۷- کلیه نقاط کره زمین نسبت به رؤیت هلال حکم یکسان دارند:

قانون صیام یاروزه داری همچون همه احکام قرآن وسنت یک قانون جهانشمول وعام وفراگیر همه مردم خصوصاً همه مومنین در هر عصر وزمانی است از اینرو استقرار یک قانون عام وگسترده نیازمند به در نظرگرفتن همه جوانب وشرایط جهانی می باشدبی شک خدای حکیم و رسول گرامیش با توجه کامل برتمام آن جوانب چنین حکم وقانون عمومی را تعیین فرموده‌اند وشاید بطور اصولی آغاز ماه قمری وخصوصاً ماه رمضان از نقطه نظرقرآن برای روزه داری با رؤیت ماه بلحاظ دقیق بودن ومربوط بودن همین یک قمر یا ماه برای زمین بوده ، چراکه درمدار زمین وبرای سیاره زمین دو یا چند قمر مطرح نیست بلکه همین یک قمر است وآنهم دریک مداربیشترگردش ندارد ودرهرکجای زمین که از تحت الشماع خارج شد وبه رؤیت آن مردم رسید مثل اینستکه همه‌اهل زمین ماه رادیده‌اند ولزومی به‌دیدن مجدد ورؤیت هر شهر وکشوری ندارد.

کسانیکه قائل‌به حکم خاصی بر حسب اختلاف افق برای هر شهر یا مملکتی دررؤیت هلال هستند سئوالات فقهی وشرعی زیر را پاسخ دهند.

الف - چگونه میتوانند تعیین حد ومرزی برای نقطه ایکه هلال رؤیت شده ونقطه‌ایکه رؤیت نشده بنمایند؟

ب - تکلیف کشورهای شمالی وقطبی که‌پس از یکهفته هلال برای آنها قابل رؤیت است چه می شود وبرچه معیار ومیزانی روزه بگیرند وافطار کنند .

ج - اگر شخصی که در مکه است وسی روز تمام روزه گرفته وغروب آفتاب درمکه هلال اول شوال رادیده ومطابق با نص آیه مذکور (۱) فردا برایش عیداست ، سپس شبانه با هواپیما به تهران می آید ومتوجه میشود در تهران هلال دیده نشده وفردا مردم روزه دار هستند، تکلیف او چیست؟!!! آیا این تضاد واختلاف یک بام دو هوا از دستورات شرع اسلام بدور نیست ونظم وترتیب دین را بهم نمی زند. جواب چیست ؟

د: اگر بنا باشد هر افقی حکم خاصی دررؤیت هلال داشته باشد قائلین بآن چه دلیلی ارائه می دهند . جز اینکه بپذیرند که شارع مقدس میان افق مکه و افق مکانهای دیگر فرق نگذارده وبرای هریک حکم خاصی تشریع ننموده‌است وهیچ دلیلی از کتاب و سنت و علم وعقل وجود ندارد وهر اجتهادی درمقابل نص هم‌باطل‌است.

چگونگی ثبوت رؤیت هلال درگذشته ایران وهم اکنون

کسانیکه بیاد دارنددرگذشته نه چندان دور درایران برای ثبوت رؤیت هلال ، علمای هر شهری از کشور دیگر مسلمان استعلام می نمودند ومردم منتظر تلگراف علماء نجف میشدند وگاهی تا نزدیک ظهر این انتظار به تعویق می افتاد وتا بالاخره پیام تلگرافی مبنی بر رؤیت هلال از نجف یا کربلا درعراق میرسید ومردم آنروز را عید فطر می گرفتند وبراین مبنا سالها پابرجا وباقی بودند.

اکنونکه ارتباطات سریعتر وکامل تر شده چگونه است که استهلال کشورهای مسلمان هم جوار برما حجت نیست وچند سالی است درایران اختلاف در رؤیت هلال پیش می آید ومردم روزه‌دار در بلاتکلیفی بین واجب وحرام قرار می گیرند وبااینکه باید در غروب روز آخر

۱- بقره : ۱۸۵

رمضان تکلیف مردم مشخص گردد متأسفانه حتی تا ظهر روز بعد مردم مردد وسرگردانند وگاهی اوقات در وسط روز اعلان رؤیت هلال میشود!!!

آیا این بلا تکلیفی و هرج ومرج درحکم دلیل برابطال این روش نیست ؟

پس چگونه است که هر ساله این اختلاف بین امت های مسلمان ایجاد می شود واولیای امور ومسئولان مملکتی برای ازبین بردن این تفرقه نمی اندیشند!!!

رفع مشکل در مسئله رؤیت هلال

همانطوریکه درقرآن آمده بیت الله عبادتگاه و خانه آمن ومبارک مسلمانان جهان ومبدأ مشترک برای رؤیت هلال درماههای سال و مراسم بزرگ حج و معیار شروع وپایان روزه ماه مبارک رمضان است که هرساله طبق این میزان مراسم حج درآنجا برگزار می گردد .وحجاج همه کشورها موظف به رعایت حدود وزمان آن هستند حال اختلافات سیاسی ومذهبی دلیل برآن نمی شود که اعلان رؤیت هلال از طریق رسانه‌های گروهی آنها برای مردم ایران حجّت نباشد واین امر مهم دستخوش عوامل وافراضی گردد تاآنجا که حتی رادیوی ایران از انتشار خبررؤیت هلال از کشورهای دیگر مسلمان خودداری کند.بعلاوه همانطور یکه درمناسک واعمال حج باآنها همنشین وهمدوش هستیم ، همینطور جهت ایجاد تفاهم وبرادری واتحاد وظیفه داریم روز اول رمضان ومراسم عید فطر راباآنها یکسان وهمراه باشیم. باامیدآنکه سرزمین مکه‌یک منطقه آزاد بین المللی اسلامی برای همه مسلمانان قرار گیرد.وبازبامید روزیکه مسلمانان جهان یک‌روز را اول ماه مبارک رمضان ویک روز را عید فطر قرارداده و جلوه وجلال این اتحاد و همبستگی و برادری را در نماز بزرگ عید فطر که یکی از مهمترین شعائر مسلمانان است‌به نمایش بگذارند.

ودرود برکسیکه از راه راست پیروی کند.

«یک، معلم»